

0-2b

Thato

Dilo tša motho le tša ngwako

Property

Motho o na le tokêlô ya tšohle ka gohle-gohle ka ga diaparo, dikgabišo, dikobo, dibjana, marumo, dipitša dilwana tše dingwe tša lapa. Gomme motho yo e swanetše goba monna.

2 Gomme ge e le mosadi ga a na tokêlô ya tšeo ka ntle le taelo ya monna. Gomme ga e le tšeo e lego tša lapa e seng tšeo di tlilego lapeng ka kadimo monna o na le tokêlô ya go dira seo a se ratago ka tšona. Gomme a ka direkanya goba go fana. Monna ke yena mong wa marumo. Gomme ga e le dipitša le dibjana tša sesadi tša ngwako ke tša mosadi le ge di dirile ke monna goba di rekile ke monna. Ga e le diaparo tša mosadi le banna di taolong ya monna. Gomme yo mong gana tokêlô ya go dira se seng ka tšona ka ntle le taelo ya monna. Mosadi a ka rekanya dipitša tšeo adi dirilego ka atla tša gagwe. Mohlaba Monareng mosadi wa Mogoboya ngwanabo Makhushane o be a rekiša dipitša tšeo a dibopago ka ntle le taelo ya monna.

3 Ngwana marômo o rekiša diroto ka ntle le taelo ya monna ka goba a di loga ka noši. Marakeng Nkwane o rekiša mese ya Basadi ya go dirwa ka matlalo a dipudi ka ge e le mosila le mošoge wa yona. Gomme ngwana wa mošimanyana a ka rekiša mesebe le mara e lego tšeo a di dirago ka noši.

Seele morwa Mahwidinwidi Malatši o rekiša mesebe le mara le marumo gape le medukulô ke seo go ntšhwago dikoko goba ditshedu tša marula ke basadi. Hoihoi Nkwane a rekiša mahudu le megopo goba ditelo tšeo a diidirago. Gomme basadi kamoka ba rekiša magogo goba phate go bao ba senago natšo mo nageng. Hoihoi o rekiša malokwa a marula go batho kamoka ka ge e le mosila wa gologa malokwa a go topa marula. Dipheta tša bohwa e lego tša leloko ge motho a rata go dira se seng ka tšona o swanetše gotsibiša bao ba leloko go hwetša tumelelo

643

4 ya seo a ratago go se dira. Ge motho yo bjalo a ka dira se seng ka tšona ka taolo ya ga we gona a ka tšhoga a le kotsing ya malwetše gobane pheta ya leloko e tlogetše ke ba kgale bao e lego badimo. Ke gona ge motho a rata go e reakanya o swanetše go hwetša keletšo go ba bang.

Gomme seo se dirwa le go marumo le dilepe tša ba kgale. Gomme taba ye e ka tsena le go tšohle tša lapa tšeo di tlogetšego ke bakgale, e lego ba moloko. Mo go tson wa tumelelo go moloko le go badimo. Gomme gape le mohlang dibago matsogong goba taolong ya yo a nago natšo diile tša kgopelwa go badimo ke moloko.

5 Gomme tšohle tša bohwa di šomišwa ka tumelelo ya moloko le badimo ka pego ya moloko ka go ntšha kgomo goba pudi goba nku. Gomme ge tšeo di se gona ye ngwe ya dipheta di swanetše go fiwa badimo. Ka go realo ke go hwetša tumekelo ya tše dingwe. Gomme ga e le mong wa motse ke monna wa motse woo. Gomme moloko o tsena mo motseng ka go hwetša ditshwanelo. Ke gore moloko ga o a swanela gohlaela taba ye ngwe ya motse wo. Gape le tša go swana le menyanya e dirwa ke mong wa motse ka kwano le moloko. Gomme ga e le sešego le lešaka ke tša mong wa motse le moloko. Ke gona tše mo sešegong le lešakeng di sale taolong ya moloko. Ge monna a rata go bolaya kgomo go swanetšwe go tsibiša moloko le badimo. Gomme a ntšha mabele ka sešegong moloko o swanetše go tseba. Motse ga o a dumelwa go arolwa monna a sa phela. Motse wa motho ke wa leloko ga se wa bašele. Motse ga o rekišwi gape ga o neelwe yo mong ge e se go tšewa ke leloko ge mong wa wona a hwile. Mong wa dipuno kamoka ke monna le bagabo ba leloko, Ge monna a hweditše dipuno tše ntšhi gomme leloko la gagwe le se natšo gona o tla ba fa kamo a kgonago ka gona ka ntle le thekišo. Ga e le dikenywa tša naga ke tša batho kamoka.

7 Gomme ga e le tše dilego mo mašemong a gagwe gona ke tša gwe le moloko. Monna ga a fe mosadi yo mong mabele a mosadi yo mong ge e se ao a tšwago tšhemong ya gagwe fela. Mathopja Batho kgale ba be ba ruiwa. Batho kamoka bao ba thopilwego ntweng ba be ba ruiwa ke kgoši goba ba abelwa bakgomana. Mmei o tšea lethopja Sethepe goba mosadi wa gagwe. Patamedi Malesa o tšea lethopja la lekgema goba mosadi wa gagwe. Leina la gagwe ke Lesese. Batho ba go ruiwa e kaba banna goba basadi le bana. Modiro wa mathopja ge e le banna ke go dira mediro

8 kamoka ya motse wa mong lethopja. Ga e le mosadi o tla dirwa mohlanka wa mosadi ka go belegišwa bana. Gomme mathopja a mang a be a rekišwa ke bao e lego beng ba mathopja ka manaka a ditlou goba malepe, megoma. Mathopja ba be ba šetšwa bjalo ka motho yo a nago molato, gomme gape ga bana go e hunolla, le ge e le go hunollwa ke ba bang.

Diruiwa. Dikgomo ke tša moloko le monna yo e leng mong wa motse. Bana ba bašimane ba monna o tee bana le taolo dikgomong tša rraabo ge a hwile ka taelo ya moloko. Gomme ge e le dikgaetšadi ge di hwetše selo. Monna ga duhelelwa go bolaya kgomo goba go rekiša kgomo goba go nyala ka ntle le taelo ya

9 leloko. Ge mosadi a na le dikgomo goba ngwana a nale dikgomo ga a swanela go dira selo ge monna a sa phela ke tša monna.

Diruiwa tša motho di laolwa ke leloko kamoka. Mosadi ga a na maatla seruiweng seo a se filego ke rragwe. Gomme tšohle ke tša monna ka baka la magadi ao monna a a ntšhitšego. Tšohle tšeo di dirwago ke mosadi tša lehumō ke tša monna ge monna a sa phela le ge e le tša mangaka a mosadi. Dikgomo tša magadi a ngwana wa gagwe di laolwa ke leloko. Dikgomo tša magadi a mosadi diswanetše go tšeiša monna goba morwa goba yo mong wa leloko ka taolo ya moloko. Ge monna a sa dire molao wa moloko ka magadi a ngwana gona taba e swanetše go bolelwa ke moloko peleng e sešo go ya mošate.

10

643 Gomme mošate e ka išwa ke pelaelo ya morwa wa monna. Gape le moratho wa monna wa monna a ka iša monna mošate ka baka la magadi a morwedi wa gagwe ge eba ke kgope goba sehloka ntlo. Mo ~~na~~ diruiweng monna ga a na go dira ka tšona kamo a ratago ge e le motho wa moloko wo o phelago. Gomme se sengwe sa diruiwa tša gagwe le ge e le tša maatla a gagwe ka noši ga ana go dira se seng ka tšona ka ntle le kwano ya moloko. Ga e le kgomo tša sedimo ga di a dumelelwa go rekišwa le ge e le go newa ba bang ka ntle le tefo ye ngwe go sedimo.

11 Ke gore ge kgomo ya sedimo go kwane ke leloko go hlabjwa goba go rekišwa le ge e le go fa motho yo mong, go swanetše go ntšhiwa ye ngwe sebakeng sa yona ge e tlošwa maatleng a badimo. Namane ye ngwe le ye ngwe ke ya mong kgomo ya tshadi

Ge lešaka la monna la dikgomole hloka pee ~~ya~~ ~~na~~ ~~na~~ ~~na~~ gona a ka kgopela goba adimo poo yeo a swanetše go e putswa ka kgomo mohlang dikgomo tša gagwe di tswetši. Gomme moputso wa poo o ka hlokega ge poo e le ya leloko. Ge poo e tllile šakeng ka noši gona ga e lefiwe modirong wa yona ge poo e ka

12 bolawa goba ya hwa šakeng leo e a dingwetšeng gona ke molato wa kgomo gape. Gomme ge e le ya leloko gona ga go molato. Dikgomo tše timetšego goba tše utswitšwego ge di hweditšwe ka di sale maatleng a mong wa tšona. Gomme ge di hweditšwe ke yo mong ke tša gagwe ge go sa tsebje mong wa tšona. Gomme mohlang go go hwetšwago mong wa tšona gona di tla boela go mong wa tšona. Mong wa dikgomo o tliša ka bohlatse bja mebala le ka bohlatse bja badiša gore dikgomo ke tša gagwe. Ge motho a ka hwetša kgomo e sena modiša o swanetše go e gapa gomme

13 a e bega go leloko. Ka morago ya begwa go mokgomana goba m mošate. Ke gona o tla laelwa gore kgomo goba dikgomo tšeo a di lote. Gomme ge go feta lebaka le letelele go sa hwetšwe mong wa tšona gona o swanetše go kgopela gore a direng ka dikgomo.

Ke gona kgoši goba mokgoma ba tla molaela gore bjalo kgomo goba dikgomo ke tša gagwe. Ge mong wa tšona a ka bonala gona o tla fiwa tšona ka bohlatse le ka go ntšha kgomo ya madiši. Namane ge e timetše mme ya hwetšwa šakeng la yo mong e sale ya mong mmayo. Ge kgomo e hwetšwa e hwile ke motho yo mong ke ya mong wa yona. Ke gona moboni(mmoni) wa yona a tla fiwa setho se seng sa yona.

14

Gomme ge mong wa yona a sešo go hwetšwa ga e na go ebolwa letlalo gobane go ka gopolelwa go bolawa ke mohwetši. Gomme ge mong wa yona a sa hwetšwe gona eišwa go mokgomana goba mošate gomme ya ebolwa ka taelo ya gona. Ke gona mohwetši wa kgomo o tla iša sebego mošate goba go mokgomana. Ge go sa tšwa sebego goba taolo mohleng mong wa kgomo a bonalago mohwetši wa yona o tla lefišwa.

Diruiwa tše dirigwe.

Mong wa naga ke kgoši yeo e bušago batho kamoka. Tirišo ya naga e laolwa ke bakgomana le kgoši.

15

Meago le mašemo le go tsoma di maatleng a motho yo mong le yo mong e lego modudi wa naga wa monna. Motho fela eba mong wa meago le mašemo e seng naga yeo e leng kgoši. Motho yo mong le yo mong o na letokelō ya go rekiša seo a se hwetšago ka naga. Gomme ga e le naga ga a na maatla a go rekiša seripa sa yona ge e se kgoši fela. Gomme motho a ka thwadiša yo mong moong e leng temong ya gagwe.

16

Dimpja, dikolobe, dinku, dipudi, dikgogo ge dile motseng wa monna ke tša monna ka taolo ya molao wa lapa le ge e le tša maatla a mosadi goba a ngwana. Gomme ga go tumelelo ye se seng sa tšona go bolawa goba go rekišwa ke mosadi goba ngwana ka ntle ga tumelelo ya mong motse. Gomme di ka rekišwa goba tša bolawa ka tumelelo ya monna la moloko. Dimpja di a adingwa goba go rekišwa gore mong wa tšona a boelwe.

Mo gong mpja ya kgothō e ka adingwa gore e tle e putswe ka mpjanyana. Gomme mo gong mpja e fiwa moth fela ka ntle le tekišo. Kgogo ke seo se fiwago motho fela ge e kgopelwa ke motho yo a ratago go dira pheko ka yona. Kgogo ya pheko ga e rekišwe.. Le pudi goba le nku ge di kgopelelwa pheko ga nntši ga di rekišwi. Ke gore seo se tsongwago ke badimo ga se a swanela go rekišwa ka goba badimo ba boifiwa kudu ke batho.

Ka Motlalekgomo

End S.643

J.P.M. Malatši.